

Poved in stavek

⇒ **POVED** je najmanjša enota besedila.

POVED (*nekaj pove*) je **zaokrožena skupina pomensko in oblikovno povezanih besed**.

Je srcu laže mi pri postalo. ↔ Pri srcu mi je postalo laže.

Logično povezane besede dajo druga drugi pomen.

✧ **POVED se začne z veliko začetnico in konča s končnim ločilom** (pika, vprašaj, klicaj, tri pike, pomišljaj).

⇒ **STAVEK** so besede **zbrane okoli osebne glagolske oblike.**

Besede glagol pomensko dopolnjujejo.

⇒ **Poved je lahko sestavljena iz enega ali pa več stavkov.**

Enostavčna poved

Ali ste vedeli? → **poved = stavek**

Večstavčna poved

Ali ste vedeli, da je gibanje zdravo, saj krepi kosti?

poved = 3 stavki → **tristavčna poved**

STAVČNI ČLENI

Stavek je sestavljen iz **enot** (*besed*), ki jih imenujemo **stavčni členi**.

Je vloga besede v stavku.

GLAVNI stavčni členi

POVEDEK

Kaj se dogaja?

V službi se nihče ne more izogniti nesporazumom.

OSEBEK

KDO ali KAJ (+ *povedek*)?

V službi se nihče ne more izogniti nesporazumom.

PREDMET

KOGA ali ČESA?

KOMU ali ČEMU?

KOGA ali KAJ?

PRI KOM ali PRI ČEM?

S KOM ali S ČIM? (+ povedek)

V službi se nihče ne more izogniti nesporazumom.

PRISLOVNO DOLOČILO

kraja Kje? Kam?

časa Kdaj?

načina Kako?

vzroka Zakaj? (+ *povedek*)

Na delovnem mestu se nihče ne more
izogniti nesporazumom.

→ **V spodnjih stavkih določite stavčne člene.**

- Zaradi megle so vozniki vozili počasi.
- Včeraj mi je mama kupila nov dežnik.
- Sošolec je včeraj ponosno odpotoval v Kanado.
- Razigrani otroci so tekali po dvorišču pred blokom.
- Naš avto ima zatemnjena stekla.
- Kontrolno nalogo je žalostno spravila v mapo.
- Jeseni se je medved zelo najedel sladkih tepk.

- Zaradi poškodbe rahlo šepa.
- Ponoči so iz sosedove garaže čisto neslišno ukradli novega golfa.
- Zaradi zmage na tekmi ji je srce cel dan bilo kot za stavo.
- Jure si je z muko zapel pretesno budno.
- Nekoč je za devetimi gorami in devetimi vodami živila prijazna starka.
- Mojca je s solzami v očeh stekla k jezeru.
- Zaradi visoke vročine mojega prijatelja ni bilo v šolo.
- Moj brat svoj avto vozi zelo nevarno.
- Zaradi prijateljstva sošolci nikoli ne izdamo drug drugega.

Deli stavčnih členov

Ob povedku → povedkovo določilo
→ povedkov prilastek

Goli povedek –

Matej je izboljšal svoje ocene.

Zloženi povedek

Matej je študent.

Matej je moral izboljšati svoje ocene. →
povedkovo določilo

Zloženi povedek je sestavljen iz **dveh delov**:

VEZ – osebna oblika nepolnopomenskega ali pa naklonskega glagola

+

POVEDKOVO DOLOČILO – samostalniška ali pridevniška besede ali pa glagol v nedoločniku

Osebek, predmet, prislovna določila

so lahko **goli ali zloženi stavčni členi**.

Primeri:

Miha je nakupil vse potrebno za kosilo.

Sošolec Miha je nakupil vse potrebno za kosilo.

Miha in Maja sta nakupila vse potrebno za kosilo.

Kupil je zelenjavo.

Kupil je svežo zelenjavo.

Kupil je svežo zelenjavo in meso.

V trgovini je pustil lepo vsoto denarja.

V novi trgovini je pustil lepo vsoto denarja.

V trgovini in mesnici je pustil lepo vsoto denarja.

Stavčni členi so zloženi **PRIREDNO** ali **PODREDNO**

Pri podredno zloženih
stavčnih členih
govorimo o
LEVEM in **DESNEM**
prilastku.

V novi trgovini je pustil lepo vsoto denarja.

Po prilastku se sprašujemo z vprašalnicami **KAKŠEN**,
KATERI, **ČIGAV**.